

1 Sekos ribos apibrėžimas

Sekos x_i riba lygi a , jeigu seka tenkina taisyklę:

- Su visais $\varepsilon > 0$ egzistuoja sekos N (prikl. nuo ε) toks, kad $|a - x_n| < \varepsilon$ su visais $n > N$.

1. Pagal sekos ribos apibrėžimą įrodysime, kad:

a) $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = 1$, kai $x_n = \frac{n+1}{n}$.

Turime:

$$|a - x_n| < \varepsilon \Leftrightarrow$$

$$\left| 1 - \frac{n+1}{n} \right| < \varepsilon \Leftrightarrow$$

$$\left| \frac{n}{n} - \frac{n+1}{n} \right| < \varepsilon \Leftrightarrow$$

$$\frac{1}{n} < \varepsilon \Leftrightarrow$$

$$\frac{1}{\varepsilon} < n$$

Pagal apibrėžimą egzistuoja $N = \frac{1}{\varepsilon}$, įrodyta.

b) $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = 1$, kai $x_n = \frac{2-n}{2+n}$.

Turime:

$$|a - x_n| < \varepsilon \Leftrightarrow$$

$$\left| -1 - \frac{2-n}{2+n} \right| < \varepsilon \Leftrightarrow$$

$$\left| \frac{-2-n}{2+n} - \frac{2-n}{2+n} \right| < \varepsilon \Leftrightarrow$$

$$\left| \frac{-2-n-2+n}{2+n} \right| < \varepsilon \Leftrightarrow$$

$$\frac{4}{2+n} < \varepsilon \Leftrightarrow$$

$$\frac{4}{\varepsilon} < 2+n \Leftrightarrow$$

$$\frac{4}{\varepsilon} - 2 < n$$

Pagal apibrėžimą egzistuoja $N = \frac{4}{\varepsilon} - 2$, įrodyta.

c) $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = 0$, kai $x_n = \frac{4}{n^3}$.

Turime:

$$|a - x_n| < \varepsilon \Leftrightarrow$$

$$\left| -\frac{4}{n^3} \right| < \varepsilon \Leftrightarrow$$

$$\frac{4}{n^3} < \varepsilon \Leftrightarrow .$$

$$\frac{4}{\varepsilon} < n^3 \Leftrightarrow$$

$$\sqrt[3]{\frac{4}{\varepsilon}} < n$$

Pagal apibrėžimą egzistuoja $N = \sqrt[3]{\frac{4}{\varepsilon}}$, įrodyta.

d) $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = 0$, kai $x_n = \frac{2}{\sqrt{2n-1}}$.

Turime:

$$|a - x_n| < \varepsilon \Leftrightarrow$$

$$\left| -\frac{2}{\sqrt{2n-1}} \right| < \varepsilon \Leftrightarrow$$

$$\frac{2}{\sqrt{2n-1}} < \varepsilon \Leftrightarrow$$

$$\frac{2}{\varepsilon} < \sqrt{2n-1} \Leftrightarrow .$$

$$\frac{4}{\varepsilon^2} < 2n-1 \Leftrightarrow$$

$$\frac{4}{\varepsilon^2} + 1 < 2n \Leftrightarrow$$

$$\frac{2}{\varepsilon^2} + 0,5 < n$$

Pagal apibrėžimą egzistuoja $N = \frac{2}{\varepsilon^2} + 0,5$, įrodyta.

e) $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = -2$, kai $x_n = \frac{2n+3}{0,5-n}$.

Turime:

$$\begin{aligned} |a - x_n| < \varepsilon &\Leftrightarrow \\ \left| -2 - \frac{2n+3}{0,5-n} \right| < \varepsilon &\Leftrightarrow \\ \left| \frac{2n-1}{0,5-n} - \frac{2n+3}{0,5-n} \right| < \varepsilon &\Leftrightarrow \\ \left| \frac{-4}{0,5-n} \right| < \varepsilon &\Leftrightarrow \\ \left| \frac{4}{n-0,5} \right| < \varepsilon &\Leftrightarrow \\ \frac{4}{\varepsilon} < n-0,5 &\Leftrightarrow \\ \frac{4}{\varepsilon} + 0,5 < n \end{aligned}$$

Pagal apibrėžimą egzistuoja $N = \frac{4}{\varepsilon} + 0,5$, įrodyta.

2. Pagal vyriausiųjų narių koeficientų santykį randame, kad $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = 5$, kai $x_n = \frac{5n+6}{n+1}$. Taikome apibrėžimą:

$$\begin{aligned} \left| 5 - \frac{5n+6}{n+1} \right| < \varepsilon &\Leftrightarrow \\ \left| \frac{5n+5}{n+1} - \frac{5n+6}{n+1} \right| < \varepsilon &\Leftrightarrow \\ \left| \frac{-1}{n+1} \right| < \varepsilon &\Leftrightarrow \\ \frac{1}{n+1} < \varepsilon &\Leftrightarrow \\ \frac{1}{\varepsilon} < n+1 &\Leftrightarrow \\ \frac{1}{\varepsilon} - 1 < n \end{aligned}$$

Gavome, kad ribą nustatėme teisingai ir $N = \frac{1}{\varepsilon} - 1$. Kai $\varepsilon = 0,01$, gauname, kad $N = \frac{1}{0,01} - 1 = 99$. Pagal vyriausiųjų narių koeficientų santykį randame, kad $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = \frac{5}{7}$, kai $x_n = \frac{5n^2+1}{7n^2-3}$. Taikome apibrėžimą:

$$\begin{aligned}
& \left| \frac{5}{7} - \frac{5n^2 + 1}{7n^2 - 3} \right| < \varepsilon \Leftrightarrow \\
& \left| \frac{5}{7} \cdot \frac{7n^2 - 3}{7n^2 - 3} - \frac{5n^2 + 1}{7n^2 - 3} \right| < \varepsilon \Leftrightarrow \\
& \left| \frac{5n^2 - 15/7}{7n^2 - 3} - \frac{5n^2 + 1}{7n^2 - 3} \right| < \varepsilon \Leftrightarrow \\
& \left| \frac{-22/7}{7n^2 - 3} \right| < \varepsilon \Leftrightarrow \\
& \frac{22/7}{7n^2 - 3} < \varepsilon \Leftrightarrow \\
& \frac{22/7}{\varepsilon} < 7n^2 - 3 \Leftrightarrow \\
& \frac{22/7}{\varepsilon} + 3 < 7n^2 \Leftrightarrow \\
& \frac{22}{49\varepsilon} + \frac{3}{7} < n^2 \Leftrightarrow \\
& \sqrt{\frac{22}{49\varepsilon} + \frac{3}{7}} < n
\end{aligned}$$

Gavome, kad ribą nustatėme teisingai ir $N = \sqrt{\frac{22}{49\varepsilon} + \frac{3}{7}}$. Kai $\varepsilon = 0,05$, gauname, kad $N = \sqrt{\frac{22}{49 \cdot 0,05} + \frac{3}{7}} = \sqrt{\frac{461}{49}} > 3$

3. a)

$$\begin{aligned}
& \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{3n^2 - 7n + 1}{2 - 5n - 6n^2} = \\
& \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{3 - 7/n + 1/n^2}{2/n^2 - 5/n - 6} = \frac{3}{-6} = -\frac{1}{2} \\
\text{(b)} \quad & \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{2n - 1}{5n + 7} - \frac{1 + 2n^3}{2 + 5n^3} \right) = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{2 - 1/n}{5 + 7/n} - \frac{1/n^3 + 2}{2/n^3 + 5} \right) = \frac{2}{5} - \frac{2}{5} = 0
\end{aligned}$$

2 Apibrėžti reiškiniai

Jeigu taške $x = a$ funkcija $f(x)$ yra apibrėžta, tai

$$\lim_{x \rightarrow a} f(x) = f(a)$$

1.

$$\lim_{x \rightarrow 0} (5x + 2) = 2$$

2.

$$\lim_{x \rightarrow 0} (2\sqrt[3]{x} + 3) = 3$$

3.

$$\lim_{x \rightarrow -2} (3x - 5) = -11$$

4.

$$\lim_{x \rightarrow 1} \sqrt[3]{x-1} = 0$$

5.

$$\lim_{x \rightarrow -2} (x+2)^4 = 0$$

3 Neapibrėžti, bet turintys ribą reiškiniai

Tam tikrais atvejais funkcija $f(x)$ yra neapibrėžta, tačiau ribą vis tiek galime rasti.

1.

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{2}{x^4} = 0$$

2.

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{2}{x} = \pm\infty$$

3.

$$\lim_{x \rightarrow 0} 2^{\frac{2}{x}} = \pm\infty$$

4.

$$\lim_{x \rightarrow 0} 2^{\frac{-2}{x^2}} = 0$$

5.

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \sin(x) \text{ neegzistuoja, nes sinusas kinta tarp } -1 \text{ ir } 1$$

6.

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{\sin(x)} = 0$$

7.

$$\lim_{x \rightarrow -1} \frac{x+1}{x^2+6x+9} = 0$$

4 Tigrų lenktynės

1.

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x+3x+1}{1+2x^2} = 0$$

2.

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^2+3x+1}{1+2x} = +\infty$$

3.

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^2+3x+1}{1+2x^2} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1 + \frac{3}{x^2} + \frac{1}{x^2}}{\frac{1}{x^2} + 2} = \frac{1}{2}$$

4.

$$\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{\sqrt{1+2n+4n^2}}{1+n} = \lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{\sqrt{\frac{1}{n^2} + \frac{2}{n} + 4}}{\frac{1}{n} + 1} = \frac{\sqrt{4}}{1} = 2$$

5.

$$\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{1+4n}{1+5n} = \frac{4}{5}$$

6.

$$\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{\sqrt{1+4n} + \sqrt{1+16n}}{n} = 0$$

7.

$$\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{\sqrt{1+4n} + \sqrt{1+16n}}{\sqrt{4n}} = \frac{5}{2}$$

8. (*)

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\sqrt[3]{1+x^2+3x^4}}{\sqrt[3]{1-x^4} + \sqrt[3]{1+2x^2}} = -\sqrt[3]{3}$$

5 Šaknų pašalinimas

Tam tikrais atvejais funkcijos $f(x)$ tam tikroje dalyje yra patogų atlikti pakeitimus $a - b \leftrightarrow a^n - b^n$. Kai $n = 2$ arba n nelyginis, galime taip pat keisti ir sumą: $a + b \leftrightarrow a^n + b^n$.

Pagalbinės kvadratų skirtumo formulės

- $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$
- $a + b = \frac{a^2 - b^2}{a - b}$
- $a - b = \frac{a^2 - b^2}{a + b}$

Pagalbinės kubų sumos ir skirtumo formulės

- $a^3 - b^3 = (a - b)(a^2 + ab + b^2)$
- $a - b = \frac{a^3 - b^3}{a^2 + ab + b^2}$
- $a^3 + b^3 = (a + b)(a^2 - ab + b^2)$
- $a + b = \frac{a^3 + b^3}{a^2 - ab + b^2}$

Nagrinėkime sumą $a + b$ ir skirtumą $a - b$, kuriuos išreiškėme abejose lentelėse. Vietoj a ir b kvadratų skirtumo formulėse imkime \sqrt{a} ir \sqrt{b} , o kubų skirtumo formulėse $\sqrt[3]{a}$ ir $\sqrt[3]{b}$. Taip gausime pagalbines formules, kurios padės išspręsti dar vieną ribos uždavinių klasę.

- $\sqrt{a} + \sqrt{b} = \frac{a - b}{\sqrt{a} - \sqrt{b}}$
- $\sqrt{a} - \sqrt{b} = \frac{a - b}{\sqrt{a} + \sqrt{b}}$

$$\begin{aligned} \bullet \quad \sqrt[3]{a} - \sqrt[3]{b} &= \frac{a-b}{\sqrt[3]{a^2} + \sqrt[3]{ab} + \sqrt[3]{b^2}} \\ \bullet \quad \sqrt[3]{a} + \sqrt[3]{b} &= \frac{a+b}{\sqrt[3]{a^2} - \sqrt[3]{ab} + \sqrt[3]{b^2}} \end{aligned}$$

$$1. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{\sqrt{1+5x} - 1} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{\frac{(1+5x)-1}{\sqrt{1+5x}+1}} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x(\sqrt{1+5x}+1)}{(1+5x)-1} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{1+5x}+1}{5} = \frac{2}{5}$$

$$2. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{x} - 1}{\sqrt{x} - 1} = \frac{\frac{x-1}{\sqrt[3]{x^2} + \sqrt[3]{x} + 1}}{\frac{x-1}{\sqrt{x}+1}} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{x}+1}{\sqrt[3]{x^2} + \sqrt[3]{x} + 1} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{2}{3}$$

$$3. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{1+x} - \sqrt{1-x}}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{(1+x)-(1-x)}{\sqrt{1+x}+\sqrt{1-x}}}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2x}{x(\sqrt{1+x}+\sqrt{1-x})} = \frac{2}{2} = 1$$

$$\begin{aligned} 4. \lim_{x \rightarrow \pi} \frac{\sqrt{1-\tan x} - \sqrt{1+\tan x}}{\sin 2x} &= \lim_{x \rightarrow \pi} \frac{\frac{(1-\tan x)-(1+\tan x)}{\sqrt{1+\tan x}-\sqrt{1-\tan x}}}{2 \sin x \cos x} = \\ &= \lim_{x \rightarrow \pi} \frac{-2 \tan x}{2 \sin x \cos x (\sqrt{1+\tan x} + \sqrt{1-\tan x})} = \\ &= \lim_{x \rightarrow \pi} \frac{-2 \frac{\sin x}{\cos x}}{2 \sin x \cos x (\sqrt{1+\tan x} + \sqrt{1-\tan x})} = -\frac{1}{2} \end{aligned}$$

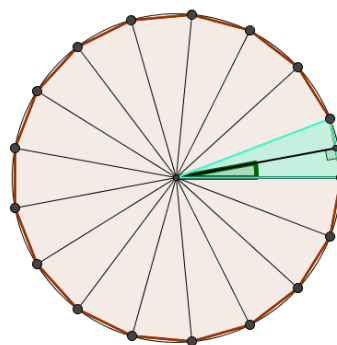
$$5. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{1+2x^2} - 1}{x^2} = 1$$

$$6. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{\sqrt[3]{1+3x+3x^2} - 1} = 1$$

$$7. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{2-x} - 1}{1 - \sqrt{x}} = \frac{2}{3}$$

6 Savybė $\sin x \rightarrow x$, kai $x \rightarrow 0$

Paveikslėlyje pavaizduotas vienetinis apskritimas. Jei įbrėžtinio taisyklinio daugiakampio viršūnių skaičius artėja į begalybę, tai jo kraštinės ilgis artėja į atkirsto nuo apskritimo lanko ilgiui. Tas pats galioja ir pavaizduotam kampui α . Jo atkirsto lanko ilgis yra lygus α , o pusės daugiakampio kraštinės, esančios prieš tą kampą, ilgis yra $\sin \alpha$. Taigi, $\sin \alpha \rightarrow \alpha$, kai $\alpha \rightarrow 0$.

Pagrindinės trigonometrinės formulės:

- $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$
- $\sin 2x = 2 \sin x \cos x$
- $\cos 2x = \cos^2 x - \sin^2 x$
- $\tan x = \frac{\sin x}{\cos x}$
- $\arcsin(\sin x) = x$
- $\arccos(\cos x) = x$

Naujų trigonometrinių formulių išvedimas iš pagrindinių. Jų galima neįsidėmėti, tik prisiminti išvedimą:

$$\begin{aligned}
 & \bullet \sin^2 x + \cos^2 x = 1 \Rightarrow \begin{cases} \sin^2 x = 1 - \cos^2 x \Rightarrow \begin{cases} 1 - \cos x = \frac{\sin^2 x}{1 + \cos x} \\ 1 + \cos x = \frac{\sin^2 x}{1 - \cos x} \end{cases} \\ \cos^2 x = 1 - \sin^2 x \Rightarrow \begin{cases} 1 - \sin x = \frac{\cos^2 x}{1 + \sin x} \\ 1 + \sin x = \frac{\cos^2 x}{1 - \sin x} \end{cases} \end{cases} \\
 & \bullet \begin{cases} \sin^2 x + \cos^2 x = 1 \\ \cos 2x = \cos^2 x - \sin^2 x \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} \cos^2 x = 1 - \sin^2 x \\ \cos 2x = 1 - 2\sin^2 x \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 1 - \cos 2x = 2\sin^2 x \\ 1 + \cos 2x = 2\cos^2 x \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 1 - \cos x = 2\sin^2 \frac{x}{2} \\ 1 + \cos x = 2\cos^2 \frac{x}{2} \end{cases} \\
 & \bullet \sin^2 x + \cos^2 x = 1 \Rightarrow \frac{\sin^2 x}{\cos^2 x} + 1 = \frac{1}{\cos^2 x} \Rightarrow \tan^2 x + 1 = \frac{1}{\cos^2 x}
 \end{aligned}$$

1. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan 7x}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{\sin 7x}{\cos 7x}}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{7 \cdot \frac{\sin 7x}{7x}}{\cancel{7x}} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{7}{\cos 7x} = 7$
2. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos 4x}{x \sin x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{1 - \cos^2 4x}{1 + \cos 4x}}{x \sin x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin^2 4x}{x \sin x (1 + \cos 4x)} =$
 $= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin^2 4x \cdot \frac{(4x)^2}{\sin^2 4x}}{x \sin x \cdot \frac{x}{\sin x} \cdot (1 + \cos 4x)} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{16x^2}{x^2 \cdot (1 + \cos 4x)} = \frac{16}{2} = 8$
(pirmas būdas)
3. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos 4x}{x \sin x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2 \sin^2 2x}{x \sin x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2 \sin^2 2x \cdot \frac{(2x)^2}{\sin^2 2x}}{x \sin x \cdot \frac{x}{\sin x}} = \frac{8x^2}{x^2} = 8$
(antras būdas)
4. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos 3x}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{1 - \cos^2 3x}{1 + \cos 3x}}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin^2 3x}{x^2 (1 + \cos 3x)} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin^2 3x \cdot \frac{(3x)^2}{\sin^2 3x}}{x^2 \cdot (1 + \cos 3x)} =$
 $= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{9x^2}{x^2 (1 + \cos 3x)} = \frac{9}{2}$

(pirmas būdas)

$$5. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos 3x}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2 \sin^2 \frac{3x}{2}}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2 \sin^2 \frac{3x}{2} \cdot \frac{(3x/2)^2}{\sin^2(3x/2)}}{x^2} = \frac{9}{2} = \frac{9}{2}$$

(antras būdas)

$$6. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan x - \sin x}{x^3} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{\sin x}{\cos x} - \sin x}{x^3} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{x} \cdot \frac{\frac{1}{\cos x} - 1}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{1 - \cos x}{\cos x}}{x^2} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{1 - \cos^2 x}{1 + \cos x}}{x^2 \cos x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin^2 x}{x^2 \cos x \cdot (1 + \cos x)} = \frac{1}{2}$$

$$7. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin 7x}{x} = 7$$

$$8. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin \frac{x}{3}}{x} = \frac{1}{3}$$

$$9. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan 2x}{x} = 2$$

$$10. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin^2 \frac{x}{5}}{x^2} = \frac{1}{25}$$

$$11. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{\sin 4x} = \frac{1}{4}$$

$$12. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos 6x}{x^2} = 18$$

$$13. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin^3 \frac{x}{4}}{x^3} = \frac{1}{64}$$

$$14. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos 2x + \tan^2 x}{x \sin x} = 3$$

$$15. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 + x \sin x - \cos 2x}{\sin^2 x} = 3$$

$$16. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin 3x \sin 6x}{x^2} = 18$$

7 Ką daryti, kai gauname 1^∞ ?

Tarkime, jog gavome skaičiuoti reiškinių formos $f(x)^{g(x)}$ ribą ir matome, jog $f(x) \rightarrow 1$ ir $g(x) \rightarrow \infty$. Vienintelis planas, ką šiuo atveju galime nuveikti, yra vieneto atskėlimas:

$$f(x)^{g(x)} = (1 + (f(x) - 1))^{g(x)}$$

Padarykim panašiai ir su laipsniu: atskelkim tam tikrą jo dalį:

$$(1 + (f(x) - 1))^{g(x)} = \left((1 + (f(x) - 1))^{\frac{1}{f(x)-1}} \right)^{g(x) \cdot (f(x)-1)}$$

Atlikę šį didįjį algebrinį triuką, galime pastebėti du dalykus:

- Atskeltas nuo vieneto dėmuo $f(x) - 1$ artėja į 0, nes $f(x)$ artėja į 1.
- Atskelėme laipsnį taip, kas šio dėmens ir atskelto laipsnio sandauga yra lygi 1.

Vos tik įsitikinome, kad šios dvi sąlygos galioja, vietoje siaubingojo reiškinio $\left((1 + (f(x) - 1))^{\frac{1}{f(x)-1}} \right)$ galime rašyti skaičių e .

Taigi, galime išvesti pagalbinę formulę (jos vadovėliuose nebus). Tie, kas nori „pasukčiąti“, galės ją išbandyti:

$$f(x)^{g(x)} \rightarrow e^{g(x) \cdot (f(x)-1)}, \text{ kai } f(x) \rightarrow 1 \text{ ir } x \rightarrow +\infty$$

Kas tas skaičius e ?

Tai ribos $\lim_{x \rightarrow +\infty} \left(1 + \frac{1}{x} \right)^x$ vertė.

Atkreipkim dėmesį, kad skaičius e tenkina abi mūsų paminėtas sąlygas. Tik tada, kai jos tenkinamos, galime skaičiuodami ribą reiškinį suprastinti ligi e . Toliau spręsimė uždavinius samprotaudami panašiai, kaip pirmoje lentelėje. „Sukčiavimo“ nenaudosime, nebent patys to norėtumėte.

$$1. \lim_{x \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{2x} \right)^{2x} = e$$

$$2. \lim_{x \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{3x} \right)^{3x} = e$$

$$3. \lim_{x \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{-3x} \right)^{-3x} = e$$

$$4. \lim_{x \rightarrow 0} \left(1 + x \right)^{\frac{1}{x}} = e$$

užuomina: darsyk perskaityti sąlygas

$$5. \lim_{x \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{3x} \right)^{5x} = \lim_{x \rightarrow \infty} \left(\left(1 + \frac{1}{3x} \right)^{3x} \right)^{5/3} = e^{5/3}$$

$$6. \lim_{x \rightarrow \infty} \left(1 - \frac{5}{x} \right)^{x+2} = \lim_{x \rightarrow \infty} \left(\left(1 - \frac{5}{x} \right)^{-\frac{x}{5}} \right)^{-\frac{5(x+2)}{x}} = \lim_{x \rightarrow \infty} e^{-\frac{5(x+2)}{x}} = e^{-5}$$

$$7. \lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{4x+1}{4x-1} \right)^{3x} = \lim_{x \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{2}{4x-1} \right)^{3x} = \lim_{x \rightarrow \infty} \left(\left(1 + \frac{2}{4x-1} \right)^{\frac{4x-1}{2}} \right)^{3x \cdot \frac{2}{4x-1}} = \\ = \lim_{x \rightarrow \infty} e^{\frac{6x}{4x-1}} = e^{\frac{3}{2}}$$

$$\begin{aligned}
8. \quad \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} (\sin x)^{\tan x} &= \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \left(\left(1 + (\sin x - 1) \right)^{\frac{1}{\sin x - 1}} \right)^{\tan x \cdot (\sin x - 1)} = \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} e^{\tan x \cdot (\sin x - 1)} = \\
&= \left\{ \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \left(\tan x \cdot (\sin x - 1) \right) = \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \left(\frac{\sin x (\sin x - 1)}{\cos x} \right) \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \left(\frac{\sin x \left(\frac{\sin^2 x - 1}{\sin x + 1} \right)}{\cos x} \right) = \right. \\
&= \left. \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \left(\frac{\sin x \left(\frac{-\cancel{\cos^2 x}}{\sin x + 1} \right)}{\cancel{\cos x}} \right) = \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \left(\frac{-\cos x \cdot \sin x}{\sin x + 1} \right) = 0 \right\} = e^0 = 1
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
9. \quad \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(2x (\ln(3x - 1) - \ln(3x)) \right) &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(2x \ln \left(\frac{3x - 1}{3x} \right) \right) = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(2x \ln \left(1 - \frac{1}{3x} \right) \right) = \\
&= \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\ln \left(1 - \frac{1}{3x} \right)^{2x} \right) = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\ln \left(1 - \frac{1}{3x} \right)^{-3x \cdot \left(-\frac{2}{3} \right)} \right) = \ln \left(e^{\frac{-2}{3}} \right) = -\frac{2}{3}
\end{aligned}$$